

Verklaring van Barcelona

Aangenomen door de achtste Conferentie van Ministers-Presidenten van Regio's met Wetgevende Bevoegdheden, 15-16 november 2007

Op uitnodiging van de minister-president van Catalonië (Generalitat de Catalunya), kwamen de ministers-presidenten en hun vertegenwoordigers van (Åland, Andalucia, Aragón, Asturias, Baden-Württemberg, Bayern, Bruxelles-Capitale, Burgenland, Cantabria, Catalunya, Deutschsprachige Gemeinschaft, Emilia-Romagna, Euskadi, Extremadura, Galicia, Kärnten, Lazio, Lombardia, Madeira, Marche, Niederösterreich, Nordrhein-Westfalen, Oberösterreich, Piemonte, Rheinland-Pfalz, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Salzburg, Scotland, Sicilia, Thüringen, Tirol, Toscana, Trentino-Alto Adige, Valencia, Valle d'Aosta, Veneto, Vlaanderen, Vorarlberg, Wales, Wallonie, Wien,) allen regio's met wetgevende bevoegdheden in de Europese Unie, op 15 en 16 november samen in Barcelona voor hun achtste jaarlijkse conferentie.

Drieënzeventig regio's¹ in de Europese Unie hebben regeringen en rechtstreeks verkozen parlementen met wetgevende bevoegdheden. Samen omvatten deze regio's met wetgevende bevoegdheden bijna de helft van de totale bevolking van de EU. Ze delen met hun lidstaten de verantwoordelijkheid voor het omzetten en implementeren van de EU wetgeving en het EU beleid, en in sommige gevallen nemen ze deel aan de werkzaamheden van de Raad van Ministers en de Commissie via de delegaties van hun lidstaat. Bepaalde regio's met wetgevende bevoegdheden moeten nieuwe EU-verdragen ratificeren of hun instemming geven. Sommige regio's dragen ook bij in de financiële sommen die de lidstaten aan de EU betalen. Hierom en omwille van hun burgers nabijheid, hebben zij een bijzondere legitimiteit en verantwoordelijkheid met betrekking tot het EU beleid.

De ministers-presidenten :

- Uiten hun tevredenheid over het Hervormingsverdrag dat op 18 en 19 oktober door de Staats- en Regeringsleiders werd goedgekeurd, hoewel ze erg voorstander waren van het Verdrag tot instelling van een Grondwet voor Europa. Ze verwelkomen in het bijzonder de toegenomen erkenning van de rol van regio's in het Europese besluitvormingsproces. Niettemin betreuren zij dat andere verzuchtingen van de regio's met wetgevende bevoegdheden er niet in voorkomen en ze zullen bijgevolg blijven ijveren voor een grotere deelname.
- Zijn ervan overtuigd dat de regio's met wetgevende bevoegdheden ten volle de kansen die het nieuwe Verdrag biedt moeten aangrijpen om hun rol in Europese zaken te versterken.
- Roepen daarom de Staats- en Regeringsleiders op om het Hervormingsverdrag op 13 december in Lissabon te ondertekenen en ze dringen aan op tijdige ratificatie door de lidstaten.
- Stellen vast dat REGLEG een dialoog met de Commissie moet voeren over thema's die de regio's met wetgevende bevoegdheid aanbelangen; geloven bovendien dat REGLEG de deelname van haar leden in het mechanisme voor de toepassing en de controle op het subsidiariteitsbeginsel moet ondersteunen.

¹ De benaming "regio's" wordt hier gebruikt als een algemeen overeengekomen term om grondgebieden aan te duiden, onder het niveau van de Lidstaat, met een rechtstreeks verkozen parlement en een regering die ten aanzien daarvan verantwoordelijk is. In de binnenlandse context worden deze "regio's" verschillend gedefinieerd als gewesten, naties, Länder, gemeenschappen, autonome gemeenschappen enz.

- Herinneren lidstaten aan de nood om over het Europese project te communiceren met de burgers and engageren zich voor deze taak. Het is belangrijk om de betekenis en de doelstellingen van Europese integratie uit te leggen en om burgers bij dit gemeenschappelijke project te betrekken.

Het Hervormingsverdrag

De ministers-presidenten verwelkomen het Hervormingsverdrag dat op 18 en 19 oktober werd goedgekeurd en vooral de overname van de regionale verworvenheden uit het Verdrag tot instelling van een Grondwet voor Europa dat in 2004 ondertekend werd. Het nieuwe Verdrag zal de Unie toelaten om, op een vernieuwde gemeenschappelijke basis, te evolueren naar een toekomst die efficiënter, democratischer, meer burgerbetrokken en zichtbaarder in de wereld zal zijn.

De ministers-presidenten verwelkomen de versterking van de regionale dimensie in de EU; het Verdrag zal een grotere deelname van regio's aan de beleids- en besluitvorming mogelijk maken. Zij verwelkomen in het bijzonder volgende aspecten :

- Het respect voor de nationale identiteit van de lidstaten, met inbegrip van lokaal en regionaal zelfbestuur;
- De erkenning van culturele en taalkundige verscheidenheid als een van de doelstellingen van de Unie;
- De erkenning van het territoriale aspect van het cohesiebeleid en het uitgebreide toepassingsveld, zoals vermeld in art. 158 van het Verdrag;
- De bepalingen over deelnemende en representatieve democratie die een verbeterde dialoog tussen de instellingen van de Unie en de regionale associaties kunnen bewerkstelligen;
- De nieuwe definitie van het subsidiariteitsprincipe die voor het eerst een regionale en lokale dimensie erkent;
- De betrokkenheid van de regio's bij het opstellen van wetgevende voorstellen zoals voorzien in het protocol over de toepassing van de principes van subsidiariteit en proportionaliteit;
- Het versterken van het 'early warning mechanisme' dat de nationale en regionale parlementen – die op gelijke voet bij het mechanisme betrokken moeten worden - de kans geeft een ex ante politieke controle inzake de subsidiariteit van wetgevende initiatieven uit te voeren;
- De mogelijkheid van nationale parlementen (via hun lidstaat) en het Comité van de Regio's om juridische stappen te nemen bij vermeende schending van het principe van subsidiariteit;
- Het invoegen van een protocol over de diensten van algemeen belang dat de essentiële rol van de staat, de regio's en de lokale overheden in hun beheer erkent.

Ondanks de vooruitgang in de erkenning van de institutionele rol van de regionale autoriteiten, betreuren de ministers-presidenten dat de huidige herziening van de Verdragen geen andere lang bestaande verzoeken van de regio's met wetgevende bevoegdheden bevatten, meer bepaald :

- de rechtstreekse toegang van regio's met wetgevende bevoegdheden tot het Europese Hof van Justitie ter vrijwaring van hun eigen rechten en voorrechten;
- de vestiging van het Comité van de Regio's als een volwaardige Europese instelling;

- een bepaling voor lidstaten om bepaalde regio's als 'Partner van de Unie' te benoemen, met speciale rechten op het Europese niveau, omdat deze regio's exclusieve en gedeelde bevoegdheden met de lidstaten hebben;
- garanties m.b.t. het breder gebruik van talen in de Europese instellingen, talen met officiële status in wetgevende regio's overeenstemmend met hun interne regelgeving (en zonder impact op het EU budget).

Niettemin, geloven de ministers-presidenten dat het Hervormingsverdrag een duidelijke stap voorwaarts betekent. Ze verzoeken de staatshoofden en regeringsleiders om het Verdrag van Lissabon te ondertekenen op 13 december, en wenden zich tot de lidstaten om het zo snel mogelijk te ratificeren zodat het ten laatste op 1 januari 2009 in werking kan treden.

De regio's met wetgevende bevoegdheden en de opportuniteiten van het Hervormingsverdrag

De ministers-presidenten zijn van mening dat de regio's met wetgevende bevoegdheden alle voordeel moeten halen uit de kansen die het nieuwe verdrag biedt om deel te nemen aan het besluitvormingsproces van de EU. Meer specifiek wensen de ministers-presidenten een hoog niveau van deelname voor de regio's met wetgevende bevoegdheden en hun parlementen aan de verschillende fasen waarbinnen de principes van subsidiariteit toegepast worden en onder toezicht staan.

- Fase van het opstellen van wetgevende voorstellen : De ministers-presidenten verzoeken dat Artikel 2 van het Protocol over de toepassing van de principes van subsidiariteit en proportionaliteit geïnterpreteerd en geïmplementeerd wordt op een dusdanige manier dat de regio's met wetgevende bevoegdheden rechtstreeks door de Commissie worden geraadpleegd tijdens het ontwerpproces van wetgevende initiatieven die op hen betrokken zijn om hen op die manier toe te laten hun specifieke belangen te verdedigen. Het is essentieel om over te gaan tot een correcte inschatting van het respecteren van het principe van subsidiariteit in de Europese wetgevende initiatieven, rekening houdend met de lokale en regionale context.

In deze context biedt REGLEG zijn samenwerking aan de Commissie en het Comité van de Regio's om de huidige gestructureerde dialoog met de regionale associaties te versterken om hem effectiever te maken en om de volledige deelname van de regio's met wetgevende bevoegdheden aan het consultatieproces te verzekeren.

- Fase van de ex ante politieke controle van het principe van subsidiariteit : De ministers-presidenten verwelkomen het huidige initiatief van de Commissie om zijn wetgevende voorstellen aan de nationale parlementen over te maken om hen de kans te geven een opinie te formuleren.

De ministers-presidenten overwegen dat op basis van het nieuwe mechanisme van ex ante controle van het principe van subsidiariteit, de regionale parlementen geraadpleegd moeten worden wanneer aan hun wetgevende bevoegdheden wordt geraakt. Ze zijn tevreden dat het nieuwe Verdrag de deadline voor nationale parlementen om hun opinie te versturen heeft verlengd van zes tot acht weken – dit vergemakkelijkt een effectievere deelname van de regionale parlementen aan dit mechanisme. De ministers-presidenten moedigen daar waar nodig de oprichting van adequate mechanismen die deze deelname garanderen aan. In deze zin benadrukken ze dat in bepaalde lidstaten de regionale parlementen functioneren als componenten van de nationale parlementen m.b.t. EU bevoegdheden en dus op een

gelijkwaardig niveau functioneren. In andere lidstaten spelen regionale parlementen een vitale rol in het omzetten van EU wetgeving en dus moeten zij overeenstemmend met hun bevoegdheden deel uitmaken van deze consultaties.

- Fase van de ex post justitiële controle van het principe van subsidiariteit : De ministers-presidenten zijn van mening dat gezien regionale parlementen moeten worden geraadpleegd zoals voorzien in het Protocol over het principe van subsidiariteit, het logisch is dat zij ook kunnen voorstellen een wetgevende bepaling te betwisten wanneer zij het een inbreuk vinden op het principe van subsidiariteit. In dit verband moedigen de ministers-presidenten het oprichten, waar nodig, van adequate mechanismen ter implementatie van deze mogelijkheid geboden aan de lidstaten met regio's met wetgevende bevoegdheden aan.

Aangezien het Comité van de Regio's rechtstreekse toegang verleend wordt tot het Europees Hof van Justitie, achten de ministers-presidenten het belangrijk nauwere banden te ontwikkelen met het Comité van de Regio's opdat regio's met wetgevende bevoegdheden evenals hun parlementen via deze weg klachten met betrekking tot een inbreuk op het subsidiariteitsprincipe kunnen aanbrengen en opdat het Comité van de Regio's de regio's met wetgevende bevoegdheden en hun parlementen zou kunnen raadplegen alvorens zij dergelijke klachten indient.

De ministers-presidenten nemen kennis van de rol die regio's met wetgevende bevoegdheden spelen in de oprichting van een subsidiariteitsnetwerk door het Comité van de Regio's. Dit netwerk vergemakkelijkt de uitwisseling van informatie en van ervaringen tussen de lokale en de regionale autoriteiten over wetgevende voorstellen, die, eens ze aangenomen zijn, een impact bewerkstelligen op het lokale en regionale niveau. De ministers-presidenten streven hierbij naar een nauwe samenwerking met het Comité van de Regio's.

BIJLAGE

De toekomst van REGLEG

Na een lange periode van debat over de hervorming van de Europese instellingen -het thema waarop REGLEG zichzelf toegelegd heeft tijdens de laatste jaren- kan het netwerk zich concentreren op een nieuwe agenda.

De minister-presidenten bevestigen hun intentie om REGLEG verder uit te bouwen tot een netwerk dat bestaande verwezenlijkingen consolideert, nieuwe kansen die toelaten deel te nemen in het Europees beslissing- en implementatieproces ten volle grijpt en, tenslotte, de specifieke belangen van regio's beter verdedigt.

Om deze doelstellingen te bereiken, kan een ad hoc werkgroep, over subsidiariteit bijvoorbeeld, leden toelaten ervaringen met elkaar te delen over de procedures die Lidstaten hanteren om de regionale parlementen in het vroegtijdigwaarschuwingmechanisme te betrekken. Op die manier wordt bijgedragen tot de ontwikkeling van nationale controlemechanismen op de toepassing van het subsidiariteitsprincipe.

Andere reeds bestaande werkgroepen, waaronder dewelke over de rechtstreekse toegang van de regio's tot het Europees Hof van Justitie, laten toe nieuwe vooruitgang te boeken in reeds lang bestaande vragen tot bevoegdheidsverlening aan de regio's met wetgevende bevoegdheden.

Samenwerking tussen REGLEG-leden zou moeten leiden tot het aanboren van nieuwe domeinen, zoals de uitwisseling van informatie over de manier waarop regio's met wetgevende bevoegdheden betrokken worden in het komen tot een gemeenschappelijke positie van hun Lidstaten in het Europees besluitvormingsproces (nationale coördinatie en samenwerkingmodaliteiten, deelname in de Raadsformaties/in werkgroepen, etc.) Resultaten en bevindingen hierover kunnen verzameld en verspreid worden. Het verder ontwikkelen en uitbouwen van de werkzaamheden van de ad hoc werkgroep over regionale betrokkenheid in de Raad en in het comitologie besluitvormingsproces zal deze agenda bevorderen.

REGLEG kan ook dienen als forum om gemeenschappelijke posities te bepalen in thema's die de regio's met wetgevende bevoegdheid aanbelangen, met name in het kader van de beantwoording van de open consultaties uitgevoerd door de Europese Commissie.

Wat betreft de inter-institutionele relaties met andere organisaties is het Comité van de Regio's het enige Europese orgaan waarin regio's met wetgevende bevoegdheden van rechtswege vertegenwoordigd zijn. REGLEG zal samenwerken met het Comité van de Regio's om de belangen van de regio's op Europees niveau te verdedigen en te maximaliseren. REGLEG zal bijdragen tot de adviesverlenende taak van het Comité van de Regio's, vooral om toe te zien op de naleving van het subsidiariteitsprincipe; een andere functie betreft het delen van informatie die beide organisaties aanbelangen. REGLEG kan het Comité van de Regio's bovendien helpen om over de Europese Unie te communiceren en om het Europees project op die manier dichterbij de burger te brengen, een uitgesproken prioriteit van het wetgevende - en werkprogramma 2008 van de Europese Commissie.

Bovendien werken REGLEG en de Conferentie van Europese Regionale wetgevende Raden (CALRE) samen met het Comité van de Regio's in thema's die de regio's met wetgevende bevoegdheid aanbelangen, met name in het kader van de Interregionale Groep "regio's met wetgevende bevoegdheden".

De ministers-presidenten verwelkomen het regionaliseringsproces in andere landen, evenals het initiatief van het Congres van Lokale en Regionale Autoriteiten waardoor in de schoot van de Raad van Europa een referentiekader gecreëerd wordt voor regionale democratie in Europa. Zij moedigen de Raad van Ministers van de Raad van Europa aan om de principes betreffende regionale democratie zo spoedig mogelijk goed te keuren.

De ministers-presidenten herbevestigen dat REGLEG, in haar functie als netwerk dat de belangen van regio's met wetgevende bevoegdheden verdedigt, voort zal ijveren voor een meer verregaande betrokkenheid van deze regio's in het Europees besluitvormingsproces, aangezien substatelijke entiteiten het best geplaatst zijn om de nabijheid van en een effectieve communicatie over het Europese project ten aanzien van de burgers te implementeren.